

patrium solum, traducunt maria, obiciunt se naufragiorum periculis, ac temperatibus, ut hos captivos apud Infideles conquerant, & hoc pacto aquo jure titulum Redemptorum praemunerent. Neque putas hunc esse cumulum perfictionis eorum: longius procedunt; ut quo se Dei Filio ad unguem similes reddant, sepe te vades praebeant pro illis, quos liberant: permanent in loco eorum donec integrum redemptio illorum solutum fuerit pretium; & fenes captivis faciunt, ut redimant alios a captivitate. Hinc vides, Religiosos hos se nihil fecisse putare, cum elemosynas imponerint, vel labores suos confocaverint in captivis redimendis; nisi explicito vi se adigant, & re ipsa tradant in communicatione pro captivis, ita uentes libertate sua, ut procurent alienam. Sunt ipsi primum hujus redemptorium, ipsi in eorum locum vinculis onerantur; ipsi vita obiciunt suam omnibus cruciatibus, quos eorum Tyrannorum crudelitas excogitare potest, ad faciendum predam, quam illis surripunt. O admirabilem horum Sanctorum Redemptorum Caritatem! Quoniam sublimis hujus virtutis ardor poterat ulterius proverberium suos, quam efficiendo, ut se Martyres exhiberent liberatis, & Redemptoris fratum suorum, idque ex voto, & ex status sui conditione? Videbatur, quod vi professionis sua patere debent omnibus cruciatus, opprobriis, flagellis, vinculis, omnibus suppliciis, quibus eos exaggrare barbaris illis placuerit. Nec si incident hujusmodi occasiones, in quibus Sancti illi Concedunt, obiciunt hujusmodi probris, & contumelias ab Infidelibus omni humanitas senu carentibus. *P. Senatus Oratoris & Birac.*

*Zelus eius
pro Dei
gloria.*

Sancti Viri maximi pollut industria ad Dei gloriam procurandam. Cum hic sit infinite adorabilis, vellent, si liceceret sibi, infinitu ei cultum, & infinita obsequia praestare. Multa habere vellent ora ad eum laudandum, & multa corda ad diligendum illum. Inimitati sue conatur supplex tefecientis artibus suis, quas illis zelus inspirat. Hoc praeferit S. Joannes de Matha: desiderium, quod flagrabitur quocumque incomprehensibilis Trinitatis gloria proferten, coeger illum, ut quicquid ipso fideles colligeret, qui unum cor, spiritumque habentes, peculialem emitterent professionem sine intermissione adorandi augustinum illum mysticum, per socios, quorum aliis lucebant invicem, & per singulas horas, ut hujusmodi cultus significacionibus repararent injurie, quibus ab iis, atque Hæreticis affectur. Ut hac deovent solidus fieret, atque omnibus mortalibus fieret communis, amplam obtinuit a Summo Pantithe confirmationem, qui admirans eti Sancit nostri zelum qui nullas foebet cogitationes, aut desideria, nisi ut procurare gloriam ineffabilis Trinitatis, cuius mysterium cum tanta offusa fuisse caligis a Hæreticis, qui illud impugnabant, melius reparari non posset, quam per iugem illius adorationem in terris ad exemplum illius, qui eidem ab Angelis, & Sanctis adhibetur in Galis. *Vita Santi.*

*Gratia qua
recepit.*

Non fert animus hic omnes enumerare gratias, quibus S. Joannes de Matha divinitus auctus fuit: memini jam apparetis cujusdam, quam habuit, Déiparæ, tunc cum gravi more confectus erat, eo quod decret illi, unde plures redimerent captivos, qui in periculo verbarum abneganda fidei, si in infideliū manibus relinquenterent. Sed præterire

PRO SANCTI HILARII Pictavorum Episcopi, Ecclesiæ Patris, atque Doctoris. PANEGYRICO. MONITUM.

TN Elogio exarando S. Hilarii Pictavorum Episcopi sua interesse paterat Gallia universa, quoniam Sancti hujus Doctoris scientia ac zelo acceptum referre debet, si ab Ariani contumeliam fuit prefervata, que tamquam lus universalis in maximam orbis Christiani partem se effuderat, & que sub finem tertii seculi Gallianum inficeru inciperet. Divina Providentia, que incessanter incolumitati fidei in Ecclesiæ invicil, insiguum hunc virum opposuit progressus teterima hujus Hæreticos. Quoniam eadem Ecclesia eum colit inter præclarissimos Patronos suis, ejusque diem festum ab omnibus ubique terrarum voluit celebrari; unde factum est, ut in hujus honore prima adicaverint templo; & Sancti Patres, qui illi equales exaverint.

Hec colligere conabor, ut illius Panegyrico uberen dicendi copiam suppeditem: quia pauci Concionatores extant, qui hujus argumenti orationes in lucem emiserint. Que me impulsi res, ut Manuscriptos libros consilere: & lice, Sanctus & omnes illius labores, virtutes, & præclara facta ad finem hunc esse referenda, qui peculiare illius offici charakterem.

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶

¶</p

PARAGRAPHUS II.

*Novi opera tua, & fidem, & Canticum suum, & operam
novissima plura prioribus. Ibid.*

*Fonter unde bouriis copia posse ad propositos fructus euse-
nandos, & Autiores, qui hoc tradidit argumentum.*

*Qui feci
grecis vita-
s, Hilarii &
de eius
morte locu-
stis.*

Primus, qui S. Hilarii vitam scripsit, omnisque illius virtutes, miracula, labores, & facta narraverit, est Fortunatus Presbyter, qui mox exitus Pictaviorum Episcopus. Vita huc profixus scripta est a Sario, apud quem, & Bollandum invenies ad diem Januarii decimum tertium.

Severus Sulpicius ejusdem vitam scripti, ubi fusi sibi persequitur Hareticorum in illam persecutions & labores, quo pro Ecclesia propaganda suscepit.

Hildebertus Pratal scientia, & pietate insignis fidei non solum Scriptor vita & actionem Hilarii, verum etiam Panegyrista, & mox imitator eamis.

S Hieronymus lib. 1. de Scriptoribus Ecclesiastis, prolixum habet ejus elogium, & accurate praeclara alias actiones, scriptaque enumerat.

Idem, qui accusatus omnia Sancti hujus opera legatis, scribens ad Latianum dicit, tam inoffendo pede posse eaenem percurrere.

Augustinus scribens contra Julianum de S. Hilario variis fisiens, illam vocat generalem Catholica Ecclesie aduersitatem Hareticorum Propagatorem: & lib. 6. de Trinitate proficiens in Scripturis interpretandi, & fidei afferenda in Ecclesia gravissimum esse.

Ruffinus lib. 10. Ecclesiast. Hist. c. 30. & 31. summa cum laude meministi illius.

S Gregor. Turonensis lib. de gloria Confess. narrat: mirestis fuisse illius tumultum patrum.

Idem Hister. Protorum lib. 2. c. 43. visitariorum a Clodoveo de Alarico relatam S. Hilario referit acceptam.

Cardinalis Petrus Damiani femonem edidit de translatione corporis S. Hilarii, in quo praelatam habet miraculorum ejus narrationem.

Diony wholeius Carthagenanus quoque unum habet, ubi narrat vitam, quam Hilarius in seculari statu duxit, mox quomodo se gessit in Episcopatu, ac tandem patetiam ejus in persecutionibus, ejusque miracula.

Cassianus lib. 7. de Internac. c. 14. laudat S. Hilarii patientiam in persecutionibus, & in fide perseverantiam.

Auctores omnes, qui Sanctorum vitas scripserunt interuenient, tum recentiores, omnia menologia loquuntur de S. Hilario, tamquam Ecclesia Doctore, Confessore, & miraculorum opifice. Inter eos etiam Baronius, tertio, & quarti Anna- lium Bellarmini de Scriptoribus Ecclesiasticis, bouchei, qui peculiares narravit operam, ut ejusdem miracula colligentur.

Pacifilius fuit recentis Conciliatores, qui in lucem ediderint Panegyricos hujus argumentum, quibus deficientibus ex Manuscriptis Sermonibus, & Elogio Domini Godeau, quod in volumine ubi de Elogiis Episcoporum scripti, mutuauit sumus ea, qua proferimus.

PARAGRAPHUS III.

Loc, exempla, & applicationes Scripturarum huius argumenti.

Loci Biblici.

Mirabilis fuit est scientia tua ex me. Pf. 128. Tabernac- ment. Ioidem.

Quæcumque verba utilia, & scriptis sermones redissimis, & veritate plena. Eccli. 12.

Impedit enim Spiritus Dei, sapientiam, & intelligentiam. Exod. 31.

Qui ad iustitiam erundum multas, foliobus quæcunque in peccatis astorvates. Daniel. 12.

Qui fecerit, & docuerit, hic magus vocabitur in regno co- fessorum. Matth. 5.

Ego deli te hodie in claustrum munitionem, & in columnam ferream, & in murum areum super omnem terram. Jer. 1.

Surge, & loqueris ad eos omnia, quæcumque præcepta tibi: ne formidabis a faciem eorum, ne timores te faciam vultum eorum. Ibid.

Ecclesie confitit se boote super gentes, & super regna, ut uellet, & desfruatur, & diffiper, & planter. Ibid.

Puis ut potest operare, & sermons coram Deo, & omni pa- ple. Luc. 24.

Hareticorum hominem possum unum, & secundum admitionem de- ceras, scimus quæ subversus es, quæ cœfumodi es. Tit. 3.

Opere Episcopum esse esse criminis, amplectentem eum, qui secundum doctrinam eum, fidem eum seruans, ut patet fit exhortari in Doctrina tua, & eorū quæcunque contradicunt, argute. Tit. 1.

Clama, ne ceperit, quæcunque exalta vocem tuam. Iai. 5.

Prædicta verbum, inopportune impetrare, argue, obfere, intercipere in omni patientia, & dolencia. 2. Ad Tim. 4.

Vtios ministerium, quod accepisti a Domino, ut illud implreas. Ad Coloh. 4.

Solo opera tua, & labore, & patientiam, & quia non pos- ses supinere malos, & tentasti eum, qui se dicunt Apostoli; & inuenisti eos mendaces, & falsoe proprieznam meum, & non defecisti. Apoc. 2.

Exempla, & Figure.

*S. Hilarius
Jeremie
collatus.*

Applicatio Sacrorum querendam Bibliorum huius Argumenti.

Pro S. Hilarii Panegyrico. §. III.

si scriptum sanctificaret, omnem operam, atque industrias sollicitavit, ut Ecclesiam suam testam tueretur, periferet annos, eas in imbecillitatis subfiperet, Evangelici Verbi patre renceret, eternis munieribus dignas præberet.

*S. Hilarius
magnum ha-
bitaculum
cum magis-
tratione
confundit.*

Uox Dei de tenebris lumen splendescit. Ad Cor. 2. 4. Nihil sane magnus hic magis quadrat, quam hoc Appofolus verba putetis me loqui de scientiis illis, quarum nitorum hominum vanitatem palpare potest. Hilarius possidebat scientias, ut enim ejusdem verbis, non fecus ac dictor possidet maxima ut ex his quodcumque vult faciat, non ut illa in le domini permitat. Illis illis est, ut ad longe sublimiorum scientiarum pervernet, quam ex ipsis veritatis fontibus haec. Cum illi perfusum est, Deum solum perfectissimum scriptum cognoscens, posse alii etiam se cognoscendum præberet: Idem fisi tñis est, qui nisi per scriptum cognovis non est; pro nihilo duxit mentis sua perspicaciam, & cognitionum latitudinem, quam in scripto inveniebat, sed divinis adhuc se Oraculis in facies Codicibus expressis, eaque fine illa præventione perlegit, paratus, ut inde eos tenus adoperaret, quos nondum habebat, & ne mordebas invenire illis, quos habere poterat. Scientiam suam nequam veluti idem sibi præpositum flagravit, eque unu placere aditus est, qui Auchor erat bonorum omnium, & qui unus ejus felicitatem poterat constitutre. Hoc ipse in scriptis suis refuta reliquit. In quo omnia Idolatria absurdum, & vacuum deprehendisset, sibiique perfusisset, unum tantummodo de cœleste Deum; divinitus accidit, ut Moyi codices in eius manus inciderent, qui omnem illi dubitationem de unitate Dei essent abfuterent. Deinde cum lectio Evangelii, aliquarum Apostolicorum scriptorum, potissimum vero S. Joannis, illam de Incarnatione mysterio eruditus, Christianum Religione nomen dedit; & facro Baptismate prolvi voluit. Ita eduxit Deus lucem ex tenebris in magno hoc viro, qui cum Ethioicam ejusratione superfluentem, evasit in nitidissimum Ecclesiæ lumen, quam illustravit, defendit, & cui patrocina- ret scriptis, predicationibus, ac triumphis, quos de here- ticiis reportavit, eo utique, ut Dei spiritus plenus ex tunc fidei de popoforit munus propagandi doctrinam de Herbi confundibilitate, cui hofest Ecclesia tantam caliginem offuderant: *Juſti Deus de tenebris lumen splendescit.*

*S. Hilarius
qui in Eden
gladio igne-
tus.*

Ego de te hodie in ciuitatem misericordiam, & in columnam ferream, & in murum areum, super omnes terram Regibus Iuda. Jerem. 1. Deus olim hac Jeremias dixit, in quem con- secerat oculos, ut inhiberet cursum Impietatis, qui violentia instar torrentis fœdi in Judam universam effuderat. Regilio illa, que secundum Domini consilia, eis debetat cer- tum Sanctitatis, & obiectum, in quo sibi Dei comple- ret, facta erat theatrum superfluentum, crucis idola- triz, & erat futura divinarum ultiorum spectaculum. Hinc Reges suis cupiditatem obsequentes, & altarium Ministrorum Regibus assidentes, ut eorum gratiam inirent, diis, qui humana manus erant opera, thus adolebant. Inde iratus Dominus metebatur uscipe misericordiam suam per summundus latam; cum ipsi misericordia perorans in eis Nationis, quam illi tanta fuerat caritate prolectus, mitio propofuit consilia; quare missis fuit Propheta, qui populo misericordia intaret, & va quibus incepsit perci- tiendus erat, nisi ille hunc sinceram agere possitatem coegeret. Propheta hinc adeo difficili provincia pertur- vit, non fecus ac periculis, quæ illi erant subeunda, confirmavit Deus, eisq; dixit tibi obliquandum erit Regis au- toritati, commotioni quam Sacerdotium afferre potest, furo- ri temerarii multitudinis: sed cave timeas; tecum ero, pra- sidique meo factus firmior arce, vel columna ferrea, aut muro erco videlicet ad pedes tuos confringi universam hanc potestem in te conjuratum. Quis non videt hanc vere imaginem Hilarii, firmulum hujus Ecclesia præsidii? Nonne illi fuit ferrea hac columnæ, que Sanctorum tot undique procellis labefactata fuit? Nonne fuit manus areus, in quam illi vii sunt omnes hareticos conatus? Omnia horum duorum virorum lineamenta, eorum mandata, & officium eorum singulis impositum adeo similes sunt, ut Deus Jeremias in lege veteri iuriu manu imponens, suum quoque in lege nova Sancto huic Praefatu innoveret volunt.

*S. Hilarius
qui in Eden
gladio igne-
tus.*

Qui fecerit, & docuerit, hic magus vocabitur in regno caro- li. Matth. 5. S. Hilarius Dei cognita voluntate, in omnibus vite sua fuit statibus scriptum sanctificavit, ut postmodum aliis sanctificandis aptior fieret. Cum Enicam eurafset perfiditatem, & fecit, Christiano non iurius tantum, verum etiam fratrum fuorum curam demandatam esse, pro quibus debet fonsitam vitam ducent omnis uetus occa- sionibus, quis divina illi aperi potest Providentia ad eos adficendos exemplis, & verbis; totum se abdidit præi- virtutum omnium. Hinc licet ille in mundo conjugi vinculis impediretur, in corde suo Evangelii placita insculpit, ut proximo suo prodebet posset, potquam semet perfecisset, & nihil potius quantumlibet parum, pieatam illius vel interpellare, vel remorari. Fidelis fuit, ut Dei sui legem im- primenter in corde suo, & Deus, qui aduersi ei in promocio- nibus, alle luam inculpuit per Spiritum suum. Novit ut omnibus administris, ut magis, magisque fidei ad Christianam perfectionem apicem attolleret, & few uxoris fuit, seu Praefat, pieatæ eius ubique fibi contans fuit, & inconclusa. Si- mulacrum ad Piætatem sedem sublatum fuit, minime contentus,

*S. Hilarius
lenitatem, &
indulgentiam
concedens
Heresiis
ab fidem
reverentes.*

Cum his, qui uerant pacem, eram pacificus. Pf. 119. Cum Hilaris exultaret in Phrygia, maxime dolore confectus patiens quem in flatum in regionibus illis redacta esset religio. Etenim in Oriente tota vix aliqui inveniebant Ecclisias, & Ecclæ, que licet imperfæcæ, Orthodoxam si- dem tenuerant. Cum S. Hilarius non minus lenitatem offeret, quam aeli, credit funesta illa in occasione, non nihil indulgentia adhiberi posse ad Ecclesie pacem tuendam, quin tandem tantillum cederet, ubi ageretur de dogmatibus, & doctrinib; ad Ecclesia Romana recipis: cum Hareticis con- fuscere, cum illis etiam in Tempis orare, qui tamen co- participes faceret Sanctorum mysteriorum; aures præbere propositiis eorum, que ab aquitate, ac ratione non absor- rent; nihil denique intentatum selinqüere, quinlibet Ecclæ fides patet, ut animas avelleret ab illa Antichristi Synagoga, que se J.C. Ecclesiam esse afficeret. Hoc spiritu Episcopus librum de Synodi elucubratus est, ubi pro virili exaltat multitudinem profectionum fidei, quibus Oriens universus scatet; eaque in meliore, quem pos- set, fidei sensum interpretatur. Neque laboribus utique pe- petrat, ut Orientalibus falacram hanc opinionem auferret, in qua verbantur, Gallis catholicis omnes in Sabellii errores fuisse prolapsos. Ita sine ullo orthodoxæ fidei detrac- to, pieatæ eius ubique fibi contans fuit, & inconclusa. S. Hilarius conatus est pacem forere cum iis, qui gacem o- derant, & seculis tantum atque tumultu querabant.

PARAGRAPHUS IV.

Loci, & Sententia Sanctorum Patrum, aliquamque
bujus argumenti.

Hilarius tenuquam firmissimum munus se Ariani opposuerat, illorum furem in se conceperat. Eccl. in officio. Galliam universam adduxit, ut Arianan impietatem condemnaret. Idem.

Non mecum audiretis in realitate Scripturarum, & assertio fuit vir ex parte Hilarius. S. August. l. 6. de Trinit. c. 3.

Ecclesia Catholica contra Hereticos acerrimum defensorem, concordem, qui non erat Episcopum Galliarum Hilarium? Idem l. 1. contra Julianum c. 3.

Ingenit Ecclesia Doctor Hilarius. Idem alio in loco.

Braues Anteles inter presulas Mundii magis suscipiuntur Ecclesia. S. Hilary. p. 58.

Hilarius liber in seipso decursum pede. Idem in Epist. ad Latam.

Hilarius virtutum omnium, atque ornamentorum, & sicut vita, ita & eloquentia insignis. Caiusius l. de Incarnat. caput 24.

Inter presulas perfectorum ita immobile infinita, ut per invicim fuit fortitudinem etiam Confessoris caperis dignata. Idem ibidem.

Loci, qui hunc convenire possunt argumenti.

Debet dominarum scriptorum Doctor fidelis, & debellator erroris, & bona docere, & mala detinere, & hoc, opere & sermone conciliare adversos, remissis erigere, nefiservis, quid expellere debeat intime. S. August. de Doctrina Christi.

Ab Hereticis fuit subversus, veritas corripuit, caritas seducit, contentum studium non per veritatem, sed per appetitum laudis, certa, tantumque est in his perverstis, ut veritas esse credere, ipsamque cellum delitiam evanescere contineat. Idem l. 3. de summo bono.

In disputacione contra Hereticos soundus est propositio, & artificiosa subtilitas: que collatis obiectioribus retrocedit; ita enim operis efficiens praeclarum disputatio, impeditus, ut res ipsa simulatur, que perverstis peruidit. Idem ibidem.

Atrius in Alexandria una servitudo fuit, sed quia non satis expersus est, ratione orbem ejus Romana populosa est. S. Hieronymus.

Hilarius est, qui conceptum novi erroris perfidiam perspicuerat. S. Augustinus.

Plus novi fatus Catholicus, quam si verus appareret Hereticus. S. Bernardus in Cantico.

Scripsit est error pertinax Catholicam pacem in singulari perturbans Ecclesia Hugo.

Zelus tuum inflammat Corvis, informe scientia, ferme conjuncta; si feruas, si circumspicias, si invicias. S. Bernardus in Cantico.

PARAGRAPHUS V.

Quid bauri posse ex Theologia sententias ad hos argumentum.

Heresis Atri fuit omnia, quae ad illud usque tempus fieri prodiuerant, perniciosissima, & funestissima. Perfonatum in Deo confabulantibus tem tem arietebat, Filium Dei Unigenitum inter creatura reiecerat, ideoque omnes complanabant difficultates, que in ineffabili Sanctissimi Trinitatis mysterio ratione, recteque sensu adversari videbantur. Hanc, qui hanc nequitiam sententiam proulerat, Atrius erat, Alexandrinus. Sacerdos, propositus uni parochie urbis illius, qui cum pridem expulsi fuerat a S. Petro Patriarcha, ita belle nouit sua mentis, & cordis nequitiam diffimulare sub affectu punitientis, ac pietatis specie, ut Ecclesia refutans, sacerdotio fuit iniustus. Cum per ambitum Parochus evasisset, sibi voluit Patriarcha, & in quofer animo feo postulatum. Sanctus Alexander, se partum capit profectus est, & palam divinitatem. J. C. bellicus induxit, & eos infestissimus erat inimicus. Sanctus Hilarius, quem Deus scientia dom in sublimi gradu locupletaverat, adversus hanc exercitabilem Heresim invectus est. Quenadmodum novarum rerum studiosus aliquod tempore superfligimus, & non defuit factores, qui cogitationes eorum tanguam probatissima dogmata amplectantur proprior novitatis studium; cogendum fuit Concilium Nicenum videlicet, quod Hereticum ejusque lectatores anathematam percosit. Prudus notus a monitis huiusmodi infestandi non detinuit, magnanym celebratorem adepus est in disputacionibus cum privatis, cum publicis, ubi Arianos tempor conculdit, effectique ut omnes admirarentur illius zelum, vigiliam, & acumen in detegendis impiorum technis, in encandis sophismatis, & rubore suffundendis illis, qui inter eos majoris doctrina pollebat: ita ut tempore habitus fuerit Ariano quidem maleus, Ecclesie vero lumen nuditissimum.

Atri fecitatores non defuerunt, quomodo eadem insisterent

via, qua primorum Ecclesia temporum Euthenici, ut partes suas solidarent, & conciliarent illis anchorianis. Omnes adhibuerunt industrium, ut sibi Orthodoxos Episcopos devincent, eos vero praeferim, qui pluris in Ecclesiis habebantur, qualis erat Hilarius. Nihil inaustum, ac intentatum reliquerunt, ut magnum hunc vitum sibi conciliarent; nullum non proponerent illi honorem, nullum praemium, ut illum pellicerent; quippe sibi persuaserant, ubi semel columnam habebant, aliorum, ideoque totius orbis Christiani lapsum inevitabilem fore. Hic enim Episcopos respiciens tenuquam fidei, & veritatis leuequies eos, secuti sunt, quoniam ducentur praeferim, vero non ducis alios cognoscentes, qui eos tutius in vias salutis deducere possent. Sed cum Novatores ne tantillum quidem Hilarium movere valuerint, eumque inconcussum naeti esset, quam primum autem fuit, simulatorem lenitatem in furem contra illum converterunt, & a Principe patentes literas obtinuerunt, ut mittetur in exilium.

Cum praecepit Ariano conatus in irritum cessasset, praeferim cum S. Hilario: Sicut rerum novitatis studia, ubi de Religione potissimum agitur, corrueat, nisi fulcitur auctoritate Praefulsum, vel Principium fascularium, qui eorum se patronos protegantur; heretici confuerunt, quandoquidem Sanctus post Antiques feli praebebat velut rapem nullis unquam iobibus, vel artibus convellendam, sibi ad partes suas tuendas necesse esse praeudio summorum virorum qui in Cesarea plura plurimum obtinenter autoritatis. Et saepe fui filios non falebat opinio, ita enim veritate feli gerfuerint, tot artes adhibuerent, ut non praecepsum ministrorum dumtaxat, sed Cesaris ipsius gratiam inierint. Quot mercenarios animas sibi conciliarent, quot Scriptoribus usi sunt, ut personam inducent scriptis suis, quantum formularum varietatem non invenirent, ut primum fenus suos disfimularent, ac pro orthodoxis traducerent illos aquacivis, capiovis, barbarisque terminis utentes, qui can neque a Cesare, neque ab auctoris intelligi possent, deinceps ab illis novatores ad libidinem eorum explicabantur? Hoc in re olei, operaque fusi jacturam non fecerunt Ariani, quia immo illis optime feli; quippe facili principes ita fisi devinerint, ut Sancus Nostrus Episcopus operam perdidere scribens ad Cesarem contra has novitates; tantum enim abiit, quod feli de errore suo imperator corrigere, ut se laqueo hereticorum innodaverit; & veritatis oculos obtrusus deceverit Sanctum Praefulsum nostrum validissimum, ejusdem veritatis praefulsum pallere in exilium.

Hilarius divinitus destinatus fuit, ut impetratis progressu indubiter, que jamjam per orbem terrarum late te fidei. Christiana fides in ipso etiam Christianum sibi fuisse mistiendia erat. Idolis quidem are non struebant, sed fidei. Dei negabantur honores illi, quos sanctior aequitas illi graviter erat. Sacerdicia fatione conatu Redemptor per omnia Patrias, & divinitate sua exebatur, & in creaturam omnino regrediebatur. In hoc praecepit Religionis articulo novi in dies opinionis subtoti videbantur, que se inveniret oppugnantes efficiebant, ut fidem suam eternam incertitudine affligerent. Calamitudo eo tempore videbatur erroris, & mendaci spiritus feli super terra totius faciem effudisse, ac omnia conjurata ut veritatem extermifarent. Principes, qui illis Patronis esse debebant, infestissimi erant ejus inimici; Episcopi, qui illius erant fecundes, probebant illam; populi, qui eam receperant, ac profecti fuerant, primi omnium dereliquerant illam; & fidei in sibi faciem fieri ab heresilectatoribus sibi ea violenticatis iura, qui Dominus uni adiecit Sacerdotio. Parvulus ceterabant, faveat glorijs comparant, quafi praefest illi cause, que sunt telebitate gaudet: fave, ut gratiam acciperent coram, qui illius principes ferebantur; fave denique proprie morum corruptelam; quoniam non longe vitiis distat ab heresi, & ubi illud potius est corde, hac facilement posuit, ex quo huic non sine lenocinio Novitatis feli repraesentata. P. Martinus.

Vetus est error posse sequi morum corruptionem in Christianismo; fave Deus homines caecitate percutiat, in posnat quod is abundant lumines, quibus eos illuminat gratia: Spargi paras caecitas super illitatis voluntates, S. Augustinus; fave per effectum ingenia relationis, que mentem inter & cor intercedit, ita ut hoc legi jugum exercere nequeat, que illius norma esse debet, quin mens excusat jugum fidei, cui omnes fenus suos debet subiecere. Trifis experientia hoc facis docuit Ecclesiam: sicutum unquam vidit fidei sui puritatem prefatis novitatis viciatam, & unitatem scismatis multitudine scriptorum erroris diffundent, & veltigio oppositorum veritatis, & schismatis illis, que fidelis oculis in tua tuis deplorabilis bellis ignem accessut, hoc certissime tunc accidit, cum fidelis sibi traditi, apererant a Christiana fide, ut suis obsequenter cupiditatis, atque turpissimi se fugitius ingurgitarent. Ibid.

Ad gloriosum Confessoris Iesu Christi titulum promerendam fatus non est pari, sed pro bona crux pati, fatus est. Martys facti non posse, sed causa. Hoc fecerint veram constatarunt ab ea, qui mendax est, faciem generositatem, ab obsecratorum hominum peritiam. Teneant licet vitam suam traducere procul a patria in mortisfilio exilio, & ab omnibus civitatem confundere alienus; nemo debet se tangualiterum Hilarius interci, nisi ut ille adhucrefcar veritati in Eccle-

Arianisti fidi conciliare querere Episcopos Calixtus, & preterea S. Hilarius.

sa decisionibus; & qui alter sentiunt, licet erudit fuit, & aliquo illuminari, fratra sibi honoris vertutem, quae sustinent, nisi sensus forent eosdem. Hac in re S. Antistitem nostrum audire ad Confantum scribentem. Me pacis perturbatores, ac pertinacem appellant; sed cur perturbatores vocant, cum ab antiqua doctrina non domoseor; cur pertinacem, cum fideliter, ac fine disputationum tridic adhuc dogmaribus in S. Nicena Synode constitutis, decisib; Ecclesia, ac Patrum sententias? Ego scripta a Patrikibus apud Nicenam fide fundatos maxos. Justa scitum hunc Canonem quod falsos confundit larva admetat; qui videbant Martyres damnorum, & non J. Christi, ut loquitur Terullianus, tamen sanctificare humanarum opinionum idem, lo, infungentes contra legitima potestates, quae errantes Ecclesia fenus revocare conantur. Frutra se doctos, ac illuminatos predican, frusta se Patrum sententias adhuc proferunt, si sciencia non ea cum humilitate conjuncta! quisitas haec magis est obscurata, quam profutura; & non sola Prudentia motu sciencia illum de tanto periculo liberavit, sed ejusdem humilitatis.

Hilarius postquam verbo Dei in ipso fonte pastus fuit per lectionem Scripturarum, ethiamic ejusrat superstitionem, quam teneris unguliculis fuerat erubens; & mox incredibilis cum gaudi Baptismate ablatus fuit. Huius regenerationis gratia fuit adeo abundans, ut exinde isti Dei Spiritu plenus, vilius fuerit, ac perfectissimi fidelium. Repente huc emundavit profans qualsib; eruditiones, quas ex Ethiicorum concordibus haeserat; & in Ecclesia adificationem transiit has omnes opes, quas, ut ita dicam, ab Egypto deportaverat, easque in statum abducerat propagandus. J. C. fidem cum his armis, quae ab idolatria propagatoribus fuerat matutus. Ex quo ex salutari Baptismi undis emerit, vifus est ager, non tanquam simplex Neophytus, sed tanquam unus ex Preceptoribus, & Patribus Ecclesia J. C. ita ut cum adiacet laicus esset, & conjugio impeditus, videbatur in anteceduum Sacerdotio gratiam attigisse. Ex eo tempore magnum testatum est puritas, & Sanctitatis Religionis nostra zelum, & fidelio vivit omnem cum Iudeis, atque Hereticis confundit, qui se apteros illius inimicos esse gloriantur. Horror, quo id genus hominum commercium fugiebat, spectabat potius ad errores, quam personas eorum; quandoquidem alia quavis in occasione summa cum benevolenta, & lenitate recipiebat illos, quam omnes in illo admirari sicut ferae, & quae conjecturatur altrius, ardorem, qui in plerique operibus ejus intercuet, minus ab illius ingenio proficit, quam a Dei Spiritu, qui erat in illo, & eam esse cum fuisse violenti amoris, quo veritatem profequebat. Auger recent.

Hilarius statim ac Christianam amplexus fuit fidem, ejus Dei patrum factus est propagator acerissimus, quo nomine primi Patris omnes Concilii Patres illum appellarent. Ex his usque temporibus unum fuit ex firmissimis Ecclesie praefidis inter gravissimas tempestates, quibus agitabatur. Fuit indebet vestitus patronus eo tempore, quod adeo nubibus atque caligine oscurum erat, ut quamplurimi ambiguerent uras partes sequerentur: eo usque errores undeque percreberant varia eruditioris industria, qui nihil intentatum reliquerant, ut si minus fidem convollerent, faletem tot illi umbras offundere, ut minime licet verum a fallo fecerent. Se- tamen, quo amatus erat, & licet adhuc facili curis impeditur, semper tamem cum ardore feget, ut uni illi negotiorum Ecclesie omen pondus incumberet. P. Martinus.

Dona gratiarum, & scientia, quibus calix auxilium fuerat, brevi nominis celebritatem, & cultum civitatis Picavienis illi pepererunt; quia episcopus vita contraheret. Cor habuit generofolium, & magnum ingenium circa ambitionem; gravem ois, & corporis habitum circa fatum; temperamentum delicatum circa molitatem. Aeterna Sapiencia, quidam inquit vita fuz historias, ab incububus afflit illi, ut cum ab illo praevertaret, dilucido omnibus ejusdem institutis fuit, & eam Sancus illi viro, de quo Scriptura verba facit, licet adolescentis, nihil tamem puerile gelit, neque plus quam est in levibus noxias illas, quae puorum pars effunduntur. Licet ali episcopis atritis adolescentes gloriae cupiditate aliqua pertingantur, licet confederent eas voluntates, quibus palpitent; fanea hinc idola, quibus tot facilius in animo nostri adolescentes.

S. Hilarius magnis caris in profanorum scientiarum studio fuit eruditus, itaque exercitationibus, que maxime eos debeat, qui publicis munieribus sunt initiandi, & cooperantur sibi fidei. Cepterunt sibi fidei omnes, quae in lucem producebant, eaque praeferuntur, quibus causam patitur, & cupiditatem palpidam: namque Orthodoxi jugiter patitur, & consumelunt Ariano, quibus terrae habeant potestates. S. Hilarius, licet illi per se fidei creditum ac peritatem suam adfuerit, nonne fidei omniem, quae in mundo consequi poterat, omneque fidei adhuc vita suavitatis, tandem fidelium votis paruit; sed plenus confidit in Deo suo, a quo omnia praefabatur lumina, ac vim necessarium, ut dignum tantum hoc manus obiret.

Cum ergo in facie unione recipiet firmatus, atque constantias characterem, in id unum intentus fuit, ut tueretur depositum fidei sibi creditum ac peritatem suam adfuerit, nonne fidei omniem, quae in mundo consequi poterat, omneque fidei adhuc vita suavitatis, tandem fidelium votis paruit; sed plenus confidit in Deo suo, a quo omnia praefabatur lumina, ac vim necessarium, ut dignum tantum hoc manus obiret.

Cum ergo in facie unione recipiet firmatus, atque constantias characterem, in id unum intentus fuit, ut tueretur depositum fidei sibi creditum ac peritatem suam adfuerit, nonne fidei omniem, quae in mundo consequi poterat, omneque fidei adhuc vita suavitatis, tandem fidelium votis paruit; sed plenus confidit in Deo suo, a quo omnia praefabatur lumina, ac vim necessarium, ut dignum tantum hoc manus obiret.

S. Hilarius postmodum in profanorum scientiarum studio eruditus, itaque exercitationibus, que maxime eos debeat, qui publicis munieribus sunt initiandi, & cooperantur sibi fidei. Cepterunt sibi fidei omnes, quae in lucem producebant, eaque praeferuntur, quibus causam patitur, & cupiditatem palpidam: namque Orthodoxi jugiter patitur, & consumelunt Ariano, quibus terrae habeant potestates. S. Hilarius, licet illi per se fidei creditum ac peritatem suam adfuerit, nonne fidei omniem, quae in mundo consequi poterat, omneque fidei adhuc vita suavitatis, tandem fidelium votis paruit; sed plenus confidit in Deo suo, a quo omnia praefabatur lumina, ac vim necessarium, ut dignum tantum hoc manus obiret.

S. Hilarius postmodum in profanorum scientiarum studio eruditus, itaque exercitationibus, que maxime eos debeat, qui publicis munieribus sunt initiandi, & cooperantur sibi fidei. Cepterunt sibi fidei omnes, quae in lucem producebant, eaque praeferuntur, quibus causam patitur, & cupiditatem palpidam: namque Orthodoxi jugiter patitur, & consumelunt Ariano, quibus terrae habeant potestates. S. Hilarius, licet illi per se fidei creditum ac peritatem suam adfuerit, nonne fidei omniem, quae in mundo consequi poterat, omneque fidei adhuc vita suavitatis, tandem fidelium votis paruit; sed plenus confidit in Deo suo, a quo omnia praefabatur lumina, ac vim necessarium, ut dignum tantum hoc manus obiret.

Facile intelligi potest sumnam Ecclesie felicitatem esse, Ecclesia cum Gatum eidem suppeditat: patres S. Hilario similes. Hinc illa in Sanctissimis Canonibus suis inevitabilem irro- patres S. Hilario similes.

Facile intelligi potest sumnam Ecclesie felicitatem esse, Ecclesia cum Gatum eidem suppeditat: patres S. Hilario similes. Hinc illa in Sanctissimis Canonibus suis inevitabilem irro- patres S. Hilario similes.

Facile intelligi potest sumnam Ecclesie felicitatem esse, Ecclesia cum Gatum eidem suppeditat: patres S. Hilario similes. Hinc illa in Sanctissimis Canonibus suis inevitabilem irro- patres S. Hilario similes.

Facile intelligi potest sumnam Ecclesie felicitatem esse, Ecclesia cum Gatum eidem suppeditat: patres S. Hilario similes. Hinc illa in Sanctissimis Canonibus suis inevitabilem irro- patres S. Hilario similes.

Facile intelligi potest sumnam Ecclesie felicitatem esse, Ecclesia cum Gatum eidem suppeditat: patres S. Hilario similes. Hinc illa in Sanctissimis Canonibus suis inevitabilem irro- patres S. Hilario similes.

Facile intelligi potest sumnam Ecclesie felicitatem esse, Ecclesia cum Gatum eidem suppeditat: patres S. Hilario similes. Hinc illa in Sanctissimis Canonibus suis inevitabilem irro- patres S. Hilario similes.

Facile intelligi potest sumnam Ecclesie felicitatem esse, Ecclesia cum Gatum eidem suppeditat: patres S. Hilario similes. Hinc illa in Sanctissimis Canonibus suis inevitabilem irro- patres S. Hilario similes.

Facile intelligi potest sumnam Ecclesie felicitatem esse, Ecclesia cum Gatum eidem suppeditat: patres S. Hilario similes. Hinc illa in Sanctissimis Canonibus suis inevitabilem irro- patres S. Hilario similes.

Facile intelligi potest sumnam Ecclesie felicitatem esse, Ecclesia cum Gatum eidem suppeditat: patres S. Hilario similes. Hinc illa in Sanctissimis Canonibus suis inevitabilem irro- patres S. Hilario similes.

Facile intelligi potest sumnam Ecclesie felicitatem esse, Ecclesia cum Gatum eidem suppeditat: patres S. Hilario similes. Hinc illa in Sanctissimis Canonibus suis inevitabilem irro- patres S. Hilario similes.

Facile intelligi potest sumnam Ecclesie felicitatem esse, Ecclesia cum Gatum eidem suppeditat: patres S. Hilario similes. Hinc illa in Sanctissimis Canonibus suis inevitabilem irro- patres S. Hilario similes.

Magnus
Ecclesiæ
Prædictio
illius ad
verantur.

fandatatem, ornatum per miracula, & columnen per nominis celebratorem, quæ illi apud Cæstares licet superbos ac truces autoritatem conciliavit. *P. Martineau.*

Quodnam Ecclesiæ detrimentum, cum Mundi Principes, in quorum fronte interclusus Deus Augustus sua Majestatis linea-

S. Hilarius
perfece
vit. licet
opinione
ab illicet
fecerent.

menta, fidelis adversantur, cuius secundum Providentiam ordinem esse deberent Patroni! Opus est, ut Altarium ministrum reverant potestatem, quam illis conculit Deus; verumtamen se obiecit confilii, quæ vel sua, vel aulicorum suorum illis inspirat iniquitia; sed quam arduum est hanc servare mediocritatem; Imperatoris characterem revereri, quin officia charitati Sacerdotis Dei viventis, vel tueri characterem Sacerdotis, quin officia obsequio, quod Cæstari debetur per infamam confitiam! *S. Hilarius* in hujusmodi occasionibus inventur. Confitans Imperator, minus fortasse motu suo, quam coru, quos sua dignatur familiariter (hoc enim Principis fatum est), qui cum omnia per se conspicere minime valeant, plurima tenentur alii committere, cum periculo probandi eorum cupiditate, quæ sub specie justitia, vel utilitas publica dissimularentur) Constantius inquam hanc sibi provincianas vindictas efficiunt, ut Arianorum impetas a Catholicis Episcopis approbatur; & quemadmodum non late illum Hilarius inter illas non extremum obtinere locum, multo magis propter præclaræ eius merita, quam propter sedis suæ dignitatem, hunc unum esse vult ex primis Subscriptoribus. Quo lacrimas effudi. *S. Antistes*, ut Deum impelleret, ut sequitur illi sensum immitteret; qui imperiali præditus erat portos? Primum quidem statim arbitratu-s est ad Aræ pedes suas expondere querimonias. Pustra-mus illi intentantur s' fructu minus excipit, exsilio in-jussum: tranquillus inter ingenuas procellas filer, & sa-tis erat ratus, non cedere malis, quibus vapulabat, ni-hil illi, quem illorum autem esse querat, exprobavit. *Idem.*

Verum est Scriptores nonnullos tentatos fuisse. *S. Praefulmen* nostrum nimis zelo correptum modello fines prætergessum fuisse in negotio, quod illi transfigendum fuit cum Cæstare circa fidem Orthodoxam: sed & quis insinuare potest fan-dam, quia usus est libertatem, quin simul improbarer tot Santos Martires, quorum Historia sancta fedulo collegit verba probris referata, que ingerebant in Principes Christiani nomini-s intimescos: qui redigunt Fideles omnes, qui deinceps verba illi admirantur, tanquam fortitudinis, & confitiae illorum monumenta? Hilarius vicit. Imperatorem furni-tate sua; sed illi lacrimis, & ejuslibet stetit illi haec victoria, ubi recognoscit hinc sibi præcipue occasione pro Fili Dei gloria obviunt! Domine, inquietebat illi fluentibus lacrimis, cur sanguinis mei effusione non signavi confessio-nem meam tu Divinitatis? illos terque, quaterque beatos, quibus id contigit sub primis Sanctissimis nominis sui predecessoribus? Heu, quam illis invideo: *Utinam ber Confessio-nis mea, atque Utinam tuum, ministerium Neronianum, De-cianique temporibus explosum?* Verum o magne Praefulmo-riendi, tua tamen contintia tibi martyrii meritum est addepta. Inter processus persecutionum ita immobili persistit, ut

opus memoriam nulla unquam temporum vetustas delicit.

PRO SANCTI MAURI DISCIPULI SANCTI BENEDICTI PANEGYRICO. MONITUM.

Licit in *S. Mauri* laudem nihil diceremus, preterquam illum dignum extitisse Magni *S. Benedicti* discipulum, imaginem viventem virtutum ejus, Spiritus ejusdem heredem, Institutorem Sancte Congregationis, que celebrerrimum nomen sibi comparavit, & imitata est exemplum illius suis Patriarchæ; licet, inquam, nul præterea preferimus in bonorum tantu his magistris in scientia sanctiorum, nomine hoc est satis amplius illius elogium exornare dicendo, *Maurum ex S. Benedicti schola egressum fuisse*, ut nu-eus formare, ejusque perfectissimum fuisse imitatore?

Ut autem illius characterem inveniamus, & seorsim illius texamus elogium, non ita severum est de meritis filii ex meritis Patris iudicium, ut non intuemur filii merita, virtutesque quibus in Ordine suo, & in Ecclesiæ iuris refulsi; Religiosas dico virtutes; per eas quippe factum est exemplarum atatis, vita, cui proprium est ad sublimis Sancti Mori character est, ipsum enituuisse inter Religiosos Ordinis adeo Sancti, qualiter ipse instituit, & qui de nomine illius *S. Mauri* Congregatio appellatur.

PARAGRAPHUS PRIMUS.

Varia Sermonum hujus Argumenti Systemata.

Nam & ego filius fui Patri mei. Prov. 4.

ITa loquitor hominum sapientissimas ut nobis inhuat, relationem, quam præclaræ animi sui doles inter se, & patrem suum constituerint, peculiares sibi jas contulisse glorianti, & quod Regis omnibus numeris abolutissimi filius exireter. Sed mihi video ex quo inducere posse dicentem Sanctum Virum, cujus hodierna die feluum reco-

lit Ecclesia, eadem verba erga incomparabilem Sanctum Benedictum, cui spiritualiter debet nativitatem, & qui adeo feliciter eum genuit Iesu Christo, & abfuit mundo: Nam & ego filius fui Patri mei. Etiam ex tanto filiorum numero, quos *S. Sanctus* hic Patriarcha peperit Calo, illus ne fuit, in quo gratia tantum cum illo similitudinem inferuerit, quantum in eo, cuius elogium exornandum aggredior? Magnus gloria fons *S. Sancto* Mauro. Si fatus felix essem, ut hunc obierit professo, credo me satis vestre pietatis satisfactum. Ut autem id consequar, incipiamus sequam nobis fingere imaginem eorum, que *Sancto* Benedicto contulit Deus, ut intelligatis hunc esse velut canonem, per quem

judi-

judicium ferre valeamus de gloriose relationibus, quas cum illo *Maurus* adipescit est. Deus Benedictus constituit secum Magistrum ad erudiendos eos, quæ eius Providentia deducet in Sancti hujus solititudinem. Deus fecit illum Patriarcham eximium, ut institueret celebrerrimum Ordinem, qui in Occidente floruerit. Deus posuit illum absolutissimum mereiticæ via prototypum ut universam adiudaret Ecclesiam: Quam autem *Maurus* gesit cum triplici hac Patrie sui laude similitudinem?

1. Eximius fuit doctissimi hujus Magistri discipulus: Hoc primum erit punctum sermonis mei.

2. Fuit dignus præstantissimi hujus Patriarchæ cooperator. Hoc alterum.

3. Fuit unitus perfectissimum absolutissimi hujus prototypi exemplum. Hoc tertium.

Primum vos docebit, anima Religiose, ad quas mihi sermo proficeret ex Sancti vestri lectionibus. Alterum, confilii ejus velificari. Tertium illius exempla affectari, & ex his omnibus intelligere, hunc vere fuisse filium ejus, qui ipsum peperit gratia. *Sermo MS. Patri Martineau.*

II. *Maurus* est pater, & quasi non meritus in similitudinem eius re-ligiose fuit post Ecli. 30.

In aliud systema a priori non admodum abnorme.

Non deinde in natura quamdam similitudinem parentes inter & filios, fatis perspicua veritas est, neque rationibus probanda. Scire fatus est a Philothespius unum alterius imaginem appelleret. *Profectus vivens & uidente in similitudinem nature*: & ipsa probari experientia similitudinem hanc fatus est ipsa etiam faciei lineamenta, & temperamenti, fluidorum, atque votorum conformitatem se extenderet. Illud autem hodierna die vobis ostendere fert animos, hoc ipsum in virtute, & sanctitate accidere, vobis in medium afferens. *S. Benedicti* filium, proflas *S. Sancto* illi similem, animo, corpore, studiis: quandoquidem condem habuit fensus interioris, eamdem exteriori vite rationem, eamdem in operibus, confiliique suis exitum. Uique vobis magis perspicue mentem meam aperiunt, non est instituti mei vobis utrumque ob oculos statueret; eosque diligent collatione compone, ut omnia reprehendat similitudines huius lineamenta in rebus singulis; ad id enim, utriusque elogium texendum est; fuit tantum vobis ostendere, virtutes, quae præcepit in *S. Benedicto* enituenter, in *Mauri* ejus discipulo reffus, canique effectuerit, ut hic illius legerer vestigia, hunc ad similem faciitatem elevaret.

Prima humilitas est, in qua similes extiterunt per eisdem animi fenus, per vita latentes amorem, per ipsam amificationem: Deo uni cogniti esse cipientes.

Altera morificatio est & amor Crucis, qui perfectam corporum similitudinem in illis constituit per summam austrietatem, & admirabilem consistit rigorem.

Tertia denique est zelus, & fervor, qui eadem protulit effecta in operis, & confilii: quandoquidem *S. Maurus* effectus, ut in Gallia floruerit eadem regula, eadem virtute, quam in Italia *S. Benedictus* instituerat.

Considerari potest *S. Maurus* tanquam in triplice, diverso statu.

1. Tanquam Conobita Divino cultu diecatur.

2. Tanquam magni Benedicti discipulus, per Monastica vota illius regule subiectus.

3. Tanquam nova Congregationis Institutior, missus in Galliam ad hunc effectum a Patre suo *S. Benedicto*.

S. Maurus tanquam Conobita facit & 1. Exemplar est omnibus adolescentibus Romæ, quod illos invitat ad mundi fugam, tanquam a loco periculi, alesque pietatis lubrica præferim in etate, quæ cum divitias affluit, plerisque trahit ad obsequendum omibus cupiditatibus, quæ sunt perniciose. 2. Hoc mundi fuga exemplar est parentibus, qui dilucido offerre debet Deo filios eis, five aliqui infigis pictatis viro eos commendantes, qui tradere valent ipsi viam perfectionis, five illos per se initiantes seorsim a mundi consuetudine, quæ ut plurimum est centrum corruptionis.

S. Maurus tanquam Patriarchæ *S. Benedicti* discipulus omnibus Regularibus exemplar est. 1. Virtus Obedientia, quam accurritus exerceit, ita ut hac ipsa virtus adeo infigatur illi, ut obediens loqueretur viator. Prox. 2. Humilitas, & amoris Religiose paupertatis. 3. Auferitatis Regula, & qua nunquam potest dispensari.

S. Maurus tanquam Institutior Congregationis in Gallia 1. Pater est, qui novos parit filios Religionis, & Ecclesie, illorum odore virtutum suorum allicias. 2. Pastor est, qui illi los diviniti verbis pascit, precibus, & exemplis. *Sermo Manucriptus.*

Sicut tenebra ejus, ita & lumen ejus. pfal. 138. Tenebra illius aque admirabilis sunt, ac fulgidum ejusdem lumen.

Sanctos viros melius celebantur nequeo, quam fecundam hujus Propheta conceptum, illorum tenebras simul can eorum lumine conjungens, & offendens, prout illi propter Deum latenter, abconditamque vitam duxerunt, ita Deum virtutes eorum insigniores, eorumque facta celebria reddidisse. Quemadmodum Piator ad tabulam effigendam coloribus umbras admisit; ita *S. Mauri* habitus elogium in sermone meo conciliare volo faciliatam foliarium, & latenter cum nienti atque gloriose sanctitate; & ex mixtione hac luminum, & tenebrarum in Sancti hujus honorem

texere Panegyricum. Dei unus potentia est contraria simul contingere, sed interret quoque Sapientia Dei ex hac contrarie gloriam suam educere, & effere ut aque proficit silentium, & vox, mors, & vita, tenebra, & lumen. Sed quod patim feuit Deus in natura, id longe præstantius facit in gratia, & sanctitate, quæ nouis quidam mundus est, & fecundum *S. Pauli* mentem *nova creatura*. (*ad Cor. 13.*) Quanquam Sanctitas ubique sit eadem; varius tamen habet status & aspectus pro varietate subiectorum, in quibus inventur, & objectorum, quæ sibi proponit. Alii Sanctitas nentis est, quæ sese non fini pompa proferit; & quæ sapo in eo sita est, ut in hominum oculis fulgeat. Effectum sanctitas tenebrarum, atque caliginis, quæ in eo polita est, ut lateat. Sunt virtutes nitentes, que bene imperando exercentur; sunt etiam virtutes subtilis, & humiles, que in imperio rite capessendi constitut. Deus non glorificatur solum Regum sanctitatem, verum etiam in honorem suum veritatis soliditudinem, ac silentium Solitarius, & Religiosorum obedientiam.

Ex duplice hoc Sanctitas generi extruumus *S. Mauri* trophae, ostendendo.

1. Non defuisse illi occulam, submissam; & obedientem sanctitatem, si tanquam simplex Conobita consideretur.

2. Non defuisse illi insignem, celebremque sanctitatem, si tanquam nove Congregationis Institutior habeatur; cum si hoc ita non solum in Religiosis fuos, verum etiam, ut videtur, in naturam universam potestatem obtinuerit. *Brot.*

S. Mauri character est obedientia. (*Ad PHIL. 2.*) Hujus elongium exornari non potest, quia fiat virtutis hujus Panegyricus, & videtur de illo dicendum, quod de J. C. dicitur. *S. Paulus*: Factum fuisse obedientem usque ad mortem. J. C. vitam incepit suam, eique finem imposuit per obedientiam virtutem. Similiter ostendit potest.

1. Sanctum Maurum nihil nisi per obedientiam fecisse.

2. Non præcepit quidam, nisi ipse etiam obediret.

3. In obedientia præcepit.

Punctum primum amplificari potest partiendo magni hujus Sancti viri facta in clades tres, ac ostendere eorum non altius extitisse principium, nisi obedientiam. Sive enim 1. Specie-ter prima ejusdem confecratio Deo in Religione sub *S. Benedicti* disciplina; five 2. animus adveratur ad insignia miracula, quæ operatus est; five 3. fata enumeratio actionum virtutis communis ejusdem, liquebat omnia præcepta fuisse per obedientiam virtutem, atque ita ipsum, non fecus est tanquam Dei Filium in vita, & in morte fuisse obedientem. *Factus est obedientia usque ad mortem.*

Punctum alterum repleti potest duas res ostendere: alterum quidem *S. Maurum* fieret ad Institutoris, & Abbatis dignitatem sublatum, quia ipsi imperandi jus deferatur, tamen intrinsecus femei abjectio sub pedibus omnium Religiosorum suorum, atque bona illis præstante officia, id facere conuise, quasi iidem obediens. Alterum vero, antequam quidam præcepit, folum fuisse consolare & Regulan, cui ille prior obtemperabat, & caput angulatum, quibus era ita imperator.

In tertio parte ostendit potest *S. Maurum* ad obitum usque exercuisse obedientiam, dupli pacto. 1. Nunquam secum diffundendo omnibus in circumstantiis, in quibus vulgo quilibet se dispensatur arbitrator; pura in infirmariis, in itineribus &c. in quibus vulgo omnes immunes sunt. Sepe demittendo abdicatione voluntaria a Superioris grada, ut ad mortem usque obediens illi simplicis Conobita. Dispensations in ea hoc necessaria videantur, & prudentissime instituere. *Sanctus* noster; ut his utatur; fidei; dicitur illi; valetudinem suam ipsum Ordini, ac Religiosi debere, rationibus quibuscumque præferit obedientia virtutem, & mori statut obediens. *Sermo Manuscriptus.*

Vir obediens loqueretur viator. Prox. 1. Considerari potest, cum *S. Maurus* a teneris usque unguis scilicet devotissima virtute obedientia tanquam illi dilectissime, hanc extitisse causam felicitatis ejus, & apicum glorie ipsius; quoniam per hac virtutem adipescit est tria inæstimabili honorum genera. Primum hoc arte ceteras virtutes lucratus est. Deinceps huius omnium corda conciliavit. Tertio denique Cœlum ipsum obtinuit.

Primum per obedientiam omnes virtutes adipescit est; cum enim parentes ejus illum duodenam subiectissent institutioni *S. Benedicti*, hic tanto fervore, & cira in Regulari professione profecit; ut *S. Benedictus* illum discipulis suis proponeat tanquam absolutissimum virtutum omnium exemplum;

& ipsi discipulis, qui deinceps illi paruerunt, tam respicerent tanquam viventem Patriarchæ *S. Benedicti* imaginem: adeo propter ad illum admirabilem prototypum accedebat.

Secundo per hanc eadem virtutem omnia sibi omnium corda conciliavit; cum enim *S. Benedictus* illum misseret in Galliam cum regula manu ejusdem descripsa, sub apostolis ejus ad feliciter operam navavit conversioni animalium, & proximorum fatui, ut Deo peperit non solum maximam populi frequentiam, sed etiam Principes ipsos, & Auctiores, qui ad illius conobitum effugiebant, ut te ad pedes ejus proferrent, ab eoque petente benedictionem, ex quibus nonnulli erant faciliatam foliarium, & latenter cum nienti atque gloriose sanctitate; & ex mixtione hac luminum, & tenebrarum in Sancti hujus honorem